GAZETA KRAKOWSKA

Nro 12.

Z KRAKOWA DNIA 11 LUTEGO 1818 Roku WE SZRODĘ

— *Z Krakowa.* —

JW. Józef Hrabia Sweerts - Spork, Pełnomocny Kommissarz Nayiaśnieyszego Cesarza Austryi, uświetniaiąc dzień Urodzin Monarchy swoiego, obdarzyć raczył Towarzystwo Dobroczynności ofiarą na wsparcie ubogich Tysiącem Zł. Pol. —— Milszą zapewne temu Monarszę Protektorowi naszego Wolnego Miasta iest podobna ofiara, niżeli każda inna okazałość, Wielkości i wspaniałomyślności Jego nic przydać nie mogąca.

Mieroszewski, *Prezyduiący.*

Na posiedzeniu Nadzwyczaynego Prawodawczego Seymu w dniu 20 Stycznia r. b. w ciągu dalszego postępowania w *Tytule o Testamentach i spadkach* zamieniła Izba w prawo:

1. Dzieci naturalne biorą spadek w tym porządku: ieżeli oyciec, albo matka zostawili zstępnych prawych takie prawo rachuie się w trzeciey części dziedziczney, którąby miało dziecię naturalne, gdyby było prawe, a w połowie, gdy oyciec, albo matka nie zostawuią zstępnych, lecz wstępnych tylko lub braci, albo siostry, w trzech zaś czwartych częściach, gdy oyciec, albo matka niezostawuią, ani zstępnych, ani wstępnych, ani braci, ani sióstr. — JW. Słotwiński Repr. Gm. Okręgowey Chrzanów przymawiaiąc się przedstawił, ażeby co do spadków zachowany był porządek następuiący: 1. klassa. Zstępni to iest dzieci, wnuki, prawnuki, &c. podług bliższości stopnia; bo tych łączy natura nayściśley z Rodzicami przez bodziec w rodzoney ku nim miłości i różne obowiązki prawne i moralne. —— 2. Wstępni pierwszego stopnia, to iest Rodzice zmarłego, których dzieci mimo innych bodźców naturalnych iuż za życia przez uczucie wdzięczności, iako pierwszych dobrodzieiów kochać, wspierać i doskonalić powinni. — 3. Poboczni to iest bracia, siostry i ich potomkowie *jure repraesentationis* dziedziczący, których Rodzice, a zmarły przez wdzięczność ku Rodzicom wspierać i doskonalić powinien. —— 4. Wstępni dalsi to iest dziady, babki wraz z ich potomstwem, z których stopniem bliższi wyłączaią dalszych, bo tę klassę

Rodzice, a w niedostatku Rodziców dzieci wspierać i doskonalić są obowiązanemi.— 5. Wstępni wyżsi to iest: pradziady, prababki wraz z potomstwem, podług bliższości stopnia. —6. Małżonek zmarłego, którego przez ugodę małżeńską więcey nad innych kochać był obowiązany. —— 7. Powinowaci, którym małżonek zmarłego, iako krewny moralnie był obowiązany.— 8. Dobrodzieie, których dobrodzieystwa w Sądzie zewnętrznym dowiedzionemi bydź mogą. —9. Społeczność, którey zmarły był Członkiem, bo do pomnażania iey dobra obowiązanym był moralnie, na tym fundamencie dziedziczy fiskus, iako społeczność nayważnieysza, o którey dobro i pomyślność obywatele starać się powinni.

2. Zamieniła Izba w prawo: po zmarłym bezpotomnie bracia i siostry z żyiącemi Rodzicami biorą spadek w tym porządku, to iest w połowie Rodzice, a w drugiey połowie bracia i siostry.

Co do pytania czyli po duchownym świeckim Religii Katolickiey bez testamentu zmarłym część spadku iako część obowiązkowa przypada na Kościoł, któremu służył, ubogich lub nie? po odczytaney Opinii Komitetu Prawodawczego, iż Spadek podziela się, na trzy części, to iest iedna część dla sukcessorów zmarłego, druga dla Kościoła, a trzecia na ubogich.

JW. JX. Starowieyski Repr. delegowany od Kapituły zabrawszy głos żądał, ażeby w oznaczeniu części obowiązkowey miany był wzgląd zkąd po duchownym świeckim pozostał maiątek. —JW. JX. Jaroński Repr. Gminy 7 M. Krakowa dowodził zaś z prawa Kanonicznego, ażeby gdy duchowny świecki ma maiątek z Beneficium natenczas Sukcessorowie iego nic brać nie powinni.

JW. Sołtykowicz Repr. Gminy 5 M. Krakowa wniosł: ażeby w oznaczeniu powyższey części obowiązkowey nie wyrażać, iż część obowiązkowa przypada na Kościoł, któremu zmarły służył, lecz tylko, ażeby ta część składana była w Skarbie publicznym i z tey ogólnie w całym kraiu potrzeby Kościelne były administrowane, wywodząc, że nie każdy Kościoł ktoremu zmarły duchowny służył może potrzebować, że wielu duchownych nie są przywiązani do Kościoła, i są tacy, którzy z samego odbywania Mszy Swiętey utrzymuią się. Poczem zamieniła Izba w prawo 26 głosami przeciwko 6. — Po duchownym świeckim Religii Katolickiey bez testamentu zmarłym spadek podziela się na trzy części iedna dla sukcessorów, druga na Kościoł, trzecia na ubogich.

Co do pytania czyli taki duchowny choćby zrobił testament powinien część obowiązkową zostawić lub nie? po odczytaney opinii Komitetu Prawodawczego, iż nie powinien. — JW. JX. Jaroński Repr. Gminy 7 M. Krakowa dowodził z prawa Kanonicznego, iż ieżeli był Beneficyiatem obowiązany zostawić część obowiązkową dla Kościoła dodaiąc, że zdarzyć się może przypadek, iż ten duchowny za życia zadosyć nieuczynił obowiązkowi, a przez to, ażeby Kościoł nie był skrzywdzony.— Tenże JW. Reprezentant złożył na piśmie wniosek tey osnowy: ażeby względnie przedmiotów, o które w poprzedzaiącym i tym pytaniu rzecz idzie przy Redakcyi miany był słuszny wzgląd na ustawy dawne Polskie w Voluminach praw znay-

dujące się; znaląc bowiem przodkowie nasi duchownego stan iako Obywatela, a świeccy szanuiąc ich prawa nietylko przed przyięciem w całey obszerności ustaw S. Soboru powszechnego Trydentskiego, ale i po iego iuż przyięciu i postanowieniu Trybunałów za Stefana Króla rozróżnili i rozgatunkowali sprawy oznaczaiąc szczegółowo, które z nich i kiedy *ad forum eclesiasticum*, a które i kiedy *ad forum civile* należą, a które znowu są *mixti fori* iak oni nazwali. Wypada więc przed rozwinięciem Redakcyi porozumieć się w tey mierze z przyzwoitą władzą Kościelną.

Przystąpiono do sekretnego wotowania, a po obliczeniu wotów zamieniła Izba w prawo 19 głosami przeciwko 13 — Taki duchowny, gdy zrobił testament nie iest obowiązany zostawić część obowiązkową.

Co do pytania, czyli tam, gdzie spadek iest beztestamentowy ma bydź uważane zkąd iaki maiątek na zmarłego spadł lub nie? po odczytaney opinii Komitetu prawodawczego, iż nie ma bydź uważano. — JW. JX. Jarański Repr. Gminy 7 M. Krakowa odczytał i złożył na piśmie wniosek tey osnowy:

Kiedy i puścizna przodków iest pożyczanym darem, który potomkom zostawić gdy można, potrzeba, i rozmaite korporacye zwłaszcza uprzywiliowane, maią służące im prawo do sukcessyi, po tych którzy od nich brali dobrodzieystwa wypada, aby w spadkach beztestamentowych uważano było zkąd iaki maiątek spadł na zmarłego, wnosi przeto, że każdy bogatszy człowiek chociażby świecki czy on bez testamentu umiera, czyli testament czyni, powinien dla ubogich ludzi zostawić część obowiązkową stosowną do ilości maiątku, który zostawia, boć kiedy podług rozumu i Ewangelii niktnie powinien więcey używać na swoię potrzebę maiątku nad tyle, ile opędzenie przyzwoite istotnych iego potrzeb i iego familii wymaga, a społeczność która ludziom ubogim zabespiecza tylko prawa osobiste, bogatszym nie tylko rzeczone zapewnia, ale nawet łoży koszta na zabespieczenie ich rzeczy, i siły uboższych ku swemu celowi obraca, i to tem większe im są bogatsi, więc oczywiście wypada, iż ta część maiątku, która zbywa od legitymy dla żony i dzieci, tudzież od zawdzięczenia należnego, iest dziedzictwem uboższych ludzi w obliczu Boga i w obliczu prawa z bogatemi równych. Jakoż nim ustawy moralne zaczęły bydź w ustawy cywilne zamienianemi, z porady własnego sumnienia czynili tak przodkowie nasi, a doświadczenie pokazuie, że potomkowie tych familiów, które w tey mierze były hoynieysze, dziś ieszcze w maiątku obfituią, kiedy ich po szpitalach i kościołach ubostwo błogosławi.

Przystąpiono do sekretnego wotowania, a po obliczeniu wotów zamieniła izba w prawo 27 głosami przeciwko 5.

Tam gdzie spadek iest beztestamentowy, nie ma bydź uważano zkąd iaki maiątek na zmarłego spadł.

Co do pytania, czyli wyiąwszy Instytuta naukowe wolno będzie rozporządzać przez testament maiątkiem nieruchomym na korzyść Duchowieństwa, lub Instytutów pobożnych, lub nie? po odczytaney opinii Komitetu prawodawczego, iż nie wolno będzie.

JW. JX. Jarański Reprezentant Gminy 7 Miasta Krakowa oświadczywszy się, iż powinno bydź dozwolonem tak, iak było

w Polsce dawniey za zewoleniem Stanów, teraz za zezwoleniem Reprezentacyi narodowey; dodał przytem, iż nie widzi różnicy między Instytutami Naukowemi a Duchowieństwem, gdyż to równie z swego przeznaczenia iest naukowem.

JW. Mąkolski Reprezentant Gminy okręgowey Młoszowa, odpowiadaiąc na wniosek JW. JX. Jarońskiego, iakoby wszystkie Instytuta Duchowne, byłyby oraz Instytutami naukowemi wniosł: iż opinia takowa iest mylna. Naukowe bowiem Instytuta są tylko te, które są pod dozorem Rządu i Uniwersytetu, nauczanie Religii, nie iest Instytutem wprost takowym, ale iest obowiązkiem do Urzędu Pasterskiego przywiązanym: mimo tego zważać należy, iż pomiędzy Instytutami Duchownemi, znayduią się takie, które nawet i tem obowiązkiem nie trudnią się, iako to: Zakonnicy Pustelnicze prowadzący życie, a zatem różnica opinii Komitetu prawodawczego, iest na istocie rzeczy zagruntowana. Poczem zamieniła izba w prawo 26 głosami przeciwko 6. Wyiąwszy Instytuta Naukowe nie wolno będzie rozporządzać przez testament maiątkiem nieruchomym na korzyść Duchowieństwa, albo Instytutów pobożnych.

Poczem JW. Marszałek odroczył posiedzenie do dnia 22 Stycznia na godzinę 10 ranną.

Leon Chwalibogowski
Sekretarz Seymowy.

Z Warszawy d. 3 Lutego.

Zagaienie posiedzenia publicznego Towarzystwa Król. Warszaw. Przyiaciół Nauk w dniu 15 Stycznia 1818 przez Stanisława Staszica Radcę Stanu, Prezesa tegoż Towarzystwa.

Rozprawy odpowiadaiące na zapytania, przez Towarzystwo do publiczności przed dwiema laty podane, zostały wzięte pod rozwagę. Na zapytanie: iakie są do robienia dróg w różnych częściach naszego kraiu sposoby nayłatwieysze, nayrnniey kosztowne, a razem zapewniaiące dróg wygodę i trwałość, odebraliśmy iednę tylko odpowiedź. Pismo to obszerne, zawiera w sobie wyciąg z różnych Autorów, którzy pisali o robieniu dróg w Europie; lecz nie obeymuie drugiey części zapytania: o zastosowaniu sposobów do różnych części naszego kraiu. Co tem iest ważnieysze, że położenie teraźnieyszego Królestwa Polskiego w porównaniu do całey Europy iest niezmiernie różne. Bo od Pilicy, aż do Niemna iest to całkiem kraina z samych tylko ziem zsepowych czyli opławych złożona.

Przecież praca Autora iest szacowną: Deputacyia w swym rapporcie z Wydziału umieiętności mówi o niey z uwielbieniem. Tow. sądzi, że to dzieło, iako iedyne w ięzyku Polskim, mogłoby stać się dla kraiu bardzo użytecznem, gdyby Pisarz nadał mu inny porządek, i wszedł w zastosowanie sposobów w różnych częściach naszego kraiu.

Rozsądzenie rozpraw odebranych na zapytanie o zachowaniu drzew od mrozów ieszcze przez Deputacyią nie iest ukończone.

Szanowny Tow. naszego Członek uczony Chodkiewicz, który zbogacił literaturę kraiową wypracowaniem w oyczystym ięzyku całey Chemii, udoskonalił oraz własnym wynalazkiem środki używania mieszaniny gazów do topienia wszelkich kruszców i ziem, przez wynalezienie i szczęśliwe użycie rurki probierskiey, któ-

ra w takowych doświadczeniach pracuiącego od wszelkich niebezpieczeństw zabezpiecza.

Rektor Piiarskiey Szkoły Woiewódzkiey, zacny Kollega Bystrzycki, pracował nad wykazaniem postępu nauk fizycznych w Polsce od piętnastego wieku do teraźnieyszych czasów. Nauki fizyczne istotnie niszczące przesądy i zabobonne fałsze znaydowały w innych Europy kraiach wielkie przeszkody i prześladowania. Nie doznały tego nigdy w narodzie Polskim. Owszem w każdym wieku uczeni znaydowali Rządu opiekę, w narodzie poważanemi byli. Kiedy w Anglii Roger Bakon musiał kryć się, i przed prześladowaniem uciekać; kiedy we Włoszech Gallilei ięczał bez zbudzenia nad sobą litości wtrącony w ciemne świętego śledztwa więzienia, w tenczas w Polsce Witellion bez przeszkody zagłębiał się w taynikach stosunków przyrodzenia, odkrywał nowe prawdy, wykazywał zadziwiaiące szkieł skutki, i podawał myśli wystawienia Archimedesa palących zwierciadeł. A wielki Kopernik w kraiu powszechnie szanowany iako w hierarchii Duchowieństwa Polskiego Prałat, i powszechnie poważany iako mędrzec, pisał spokoynie o obrotach i biegu ciał niebieskich swoie nieśmiertelne dzieło.

W tymże Wydziale umieiętności Kollega Majewski, Archiwów kraiowych Rejent, oddaiąc imieniem Tow: winną część zmarłemu Członkowi Szuch, zebrał i wystawił wszystkie iego naukowe pisma i czyny. Pochwała ta na dzisieyszem posiedzeniu czytana będzie.

W dwóch ostatnich latach powzięto w Anglii myśl założenia banku oszczędności, w którymby ubożsi rolnicy i rzemieślnicy, co sobie oszczędzą, to dla zachowania na wypadki nieprzewidzianych potrzeb, mogli z bezpieczeństwem i z procentem składać w oszczędności banku, i w każdym czasie odbierać z prowizyią złożoną kwotę. Myśl ta szczęśliwie od kilku lat powzięta, i w roku 1814 uskuteczniona była w Edynburgu przez ustanowienie podobnego banku, a przez Parlament Angielski została w zeszłym roku zatwierdzoną. Ustawa taka może mieć skuteczny wpływ na obyczaie, może uboższych ludzi pracowitych oswaiać z porządkiem, może wstrzymywać ich od marnotrawienia bez potrzeby tego, co zachowane ratować ich od nędzy i upadku w potrzebie potrafi, może ich zachować od wielu złych nałogów i złych czynów. Członek nasz Korrespondent Karol Gröll wypracował w tym przedmiocie i przesłał Tow: użyteczną rozprawę.

Wydział nauk pięknych zatrudnia się ciągle historyią narodu. Gorliwy o wszystko co iest narodowe w tymże wydziale Członek Julian Niemcewicz iuz ukończył Panowanie Zygmunta III. Zacny Kollega Gołembiewski wygotował i pod rozwagę Tow: przesłał opis Panowania Władysława Warneńskiego. Prałat Szaniawski pozbierał z dzieiów narodowych ciekawe wiadomości o Rzeczypospolitey Babińskiey. Opis ten na dzisieyszem posiedzeniu udzielony będzie.

Kollega Elsner Dyrektor Muzyki narodowego Teatru, wypracował dzieło, w którem stara się okazać, że główne zasady składu ięzyka Polskiego nadaią mu wielką łatwość stosowania się do muzyki, i zawieraią razem takie własności, z któ-

rych można wyprowadzić i ułożyć pewne stałe Polskiey prozodyi prawidła. Przedmowa do tego dzieła czytaną będzie.

Krupa, iedna z tych chorób, które po ospie naywięcey i gwałtownie wytracaią rodzay ludzki, zwróciła na siebie w t, mże czasie uwagę wydziału Umieiętności. Kollega Doktor Kinzel wypracował w tey mierze użyteczne dzieło.

Zacny szkół Woiewódzkich w Płocku Rektór Przybylski, oddał Tow: ważny rękopism zmarłego Jonnemana. Pismo to zawiera szczegółowe wiadomości zmian, wypadków, i dzieiów Ziemi Wschowskiey. Mogłoby służyć za wzór dla innych Pisarzy, którzyby się podobną pracą czyli opisywaniem znanych sobie dokładniey Ziem i Powiatów zatrudnić chcieli. Takie zbiory szczegółowych wiadomości rozmaitych części naszego kraiu wieleby do ogólney historyi pomocnemi bydź mogły.

Traiedyia Cyd w oryginale Francuzkim tworem jeniiuszu; w ostatniem tłumaczeniu przez Kollegę Osińskiego iest w Polskim iezyku naydoskonalszym wzorem. Przeto w mieysce Traiedyi Templaryuszów sam Autor dziś z niey wybrane wyiątki deklamować będzie.

Towarzystwo nasze utraciło w zeszłym roku szanownych Członków Przeczytańskiego i Kopczyńskiego. Jeden i drugi zasłużyli się kraiowi przez długie swoie prace w Edukacyi Publiczney. Obydway pod obcemi Rządami i pod Rządem Warszawskiego Xięztwa usilnie i ciągle starali się o ocalenie i o wzrost z tylu miar użytecznego Piiarów Instytutu. Nadto pierwszy był słynnym Kaznodzieią, biegłym w Matematycznych naukach, i napisał dla użytku młodzieży o Logice dzieło. Drugi iest powszechnie w kraiu znany z swoich prac Grammatycznych. On pierwszy ułożył i wydał Grammatykę Polskiego ięzyka.

Również utraciliśmy przez śmierć pracowitego Kollegę Xiędza Krajewskiego. Prócz wielu rozmaitych drukiem wydanych przez niego pism, był on iednym z pracowników nad historyią narodu. Ukończył i oddał Tow: opisanie Panowania Jana Kazimierza.

Przed kilku dniami taż nieużyta śmierć zabrała z pośród naszego grona Marcella Bacciarelego. Dzieła iego ozdabiaią mieszkania naszych Królów, one podadzą potomnym iego prace, i iego pędzla doskonałość.

Pokóy wam i uwielbienie szanowne cienie! Wasze prace i wasze cnoty wśród nas przykładem zostaną.

Z Londynu d. 23 Stycznia.

Przez trzy dni mieliśmy tu aż do 19 ciągłe gabinetowe rady. Xże Wellington pracował d. 20 z Lordem Stewart, a w wieczor z Lordem Castlereagh u którego iadł wieczerzą. — Xże Rejent ziedzie iutro na tayną radę do Londynu, i zatwierdzi obiór nowych szeryfów. D. 21 odbyła się znowu gabinetowa rada, na którey układano mowę, którą w imieniu Rejenta będą posiedzenia parlamentu zagaione. D. 27 da Lord Castlereagh dla członków niższey izby przychylnych Ministrom wielki polityczny obiad, a Lord Liwerpool dla członków wyższey izby.

Cesarz Rossyyski przysłał Xciu Jorku wyobrażenie alabastrowego pomnika, który kazał w Moskwie wystawić na uwiecznienie pamiątki ucieczki Bonapartego z Rossyi. Jest to dzieło włoskiego artysty.

D. 20 w wieczor oba Evans zostali bez żadnego warunku z więzienia wypu-

szczenemi.

Porozumiano się, iż teraźnieysze ministerium będzie tymczasowe utrzymane, a w środku roku bieżącego nowy parlament zostanie obrany.

Angliia podać miała Hiszpanii, iako pośredniczka do poiednania iey z iey osadami, następuiące warunki, która też przyiąć miała: 1) Układy dziać się maią w Londynie; 2) osadom ma bydź powszechne i zupełne przebaczenie zapewnione; 3) poiednanie nastąpić ma na zasadzie wolności handlowey z Hiszpaniią i innemi kraiami.

Jedno z naszych pism czyni następuiące porównania: — Lud Ziednoczonych Stanów północney Ameryki, obiera spokoynie swoich reprezentantów, płaci niewielkie podatki, nie zna wcale billu względem cudzoziemców, upoważniaiącego władzę wykonawczą do wyganiania nieszczęśliwych cudzoziemców, którzy przed uciskiem z swey oyczyzny uciekaią, z iedney do drugiey prowincyi, zamykania ich w twierdzach, lub w więzieniach. Ustawy stanowione są dla dobra ludu i szanowane są przez lud i władze. Wszystkie urzędy w kraiu odbywać może obywatel, iakieykolwiek bądź iest wiary. Rząd nie obawia się ludu, a lud nie nienawidzi rządu. Nikt nie ięczy w więzieniu, aby nie był stawionym przed sądem i nieznał swey winy. Ludność powiększa się codziennie z niesłychaną szybkością, a bogactwa narodowe ieszcze szybciey. Cudzoziemcy przybywaią ze wszystkich kraiów kupami, dla uprawiania odłogiem leżącey ziemi. Znayduią się tam ludzie, którzy chętnie wchodzą w obowiązki służby, aby wczasie stali się obywatelami. — Polityka iednak nie radzi rozszerzać bardzo podobnego stanu rzeczy w Europie. — Powinnością iest każdego Anglika rozważyć dobrze wypadki wolności i władzy absolutney, i zastanowić się rozumnie, którey części konstytucyi swoiego kraiu bronić mu należy, bo waga nakłonić się w krótce może, albo na stronę despotyzmu, albo na stronę wolności.

Ostatnie doniesienia z Ameryki potwierdzaią wiadomość o postępie woysk ku stronie południowey i maiącym w d. 13 Grudnia nastąpić zaięciu wyspy Amelii. Listy z Wasingtonu potwierdzaią doniesienie o protestowaniu się Posła Angielskiego przeciw zaięciu wyspy Amelii. Oraz dodaią, iż rząd Ziednoczonych Stanów odpowiedział na tę protestacyią, iż on protestuie się nawzaiem przeciw opanowaniu przez Angliią wysp Jońskich, a to z powodu, iż cały handel morza środziemnego przeszedł w iey ręce, i że obięcie tych wysp nastąpiło bez zezwolenia Mocarstw, a mianowicie rządu Tureckiego. Dziwią się bardzo, iak Angliia nagabać może Ameryce to, co sama uczyniła. — Ministeryialna gazeta Goniec dodaie do tych wiadomości: Pomimo doniesień gazet Amerykańskich zapewnić możemy, iż między naszem Rządem i Amerykańskim naymnieysze nie zachodzi poważnienie, owszem zaręczyć możemy, iż pomiędzy obiema Mocarstwami nayszczersza panuie chęć utrzymania szczęśliwie przywróconey spokoyności i dobrego porozumienia.

Z Madrytu d. 6 Stycznia

Miasto Madryt wyznaczyło na upięknienie swoie znaczne summy, i w krótce przedsięwzięte zostaną różne budowy. Na głównym placu przed zamkiem, wystawiony zostanie teatr i gmach na bibliote-

kę Krolewską.

Przy drugim wniyściu do Paryża, woysk sprzymierzonych odkryte zostały w prywatnym domu 4 oryginalne obrazy Rafaela, które za rządów Józefa Bonapartego uwiezione zostały z zamków Królewskich. Są to Matki Boskie della perta i della pesce, Swięta Rodzina i sztuka z Pisma S. Dwie Matki Boskie uchodzą za arcydzieła Rafaela, dotąd od niego nie przewyższone. Wszystkie 4 szuki były przez otarcie uszkodzone; ale zręczny Malarz Bonnemaison doskonale ie naprawił, i maią teraz do Madrytu powrócić. Monarcha nasz pozwolił iednak przekopiiować ie dla Króla Pruskiego do muzeum Berlińskiego, czego podiął się malarz w Paryżu.

Przed przybyciem Rossyyskiey eskadry do Kadyxu, zatrzymano tam wiele okrętów dla odwiezienia maytków Rossyyskich do oyczyzny.

Od brzegów Menu d 25 Stycznia.

Król Pruski pozwolił miastom nad Renem używać dawnych herbów, które za Napoleona zniesione zostały. Byłe miasta Rzeszy mogą nawet w swoim herbie mieścić orła.

Wielu wygnańców Francuzkich przybyło znowu pod strażą policyi do Frankfortu i oddanemi zostali pod straż miasta. Większa z nich część iest bez sposobu utrzymania się. Miasto nie chciało przyiąć na siebie tak uciążliwego obowiązku pilnowania ich i żywienia bez widoku nagrody. Do tego Poseł Francuzki w Frankforcie, Hr. Reinhardt, nalega o iak nayprędsze ich oddalenie; musiało wszelako obmyślić dla nich pożywienie i zatrzymać ich dopoki nie dostaną na podroż od krewnych pieniędzy. — Las Cases znalazł w Austryi opiekę i przeznczono mu Linz na mieszkanie. Zyczy sobie wszelako dostać się do Londynu, dla wyiednania lepszego obchodzenia się z Napoleonem. Nayściśleysze dochodzenia okazały, iż żadną nieskaził się polityczną winą, i iedynie tylko przywiązanie do Napoleona nim powoduie. Zreśztą iest bardzo chory i póty Frankfortu nie opuści, poki nie wyzdrowieie.

Ciało prawodawcze wolnego miasta Frankfortu zniosło po wsiach należących do tego miasta poddaństwo.

Seym Niemiecki trudni się od 18 b. m. roztrząsaniem ustawy względem siły woyskowey związku Niemieckiego.

Król Hiszpański uznał nayuroczyściey nieustaiącą neutralność i nietykalność ligi Szwaycarskiey.

W Kairze w Egipcie Syn Szwaycarskiego Pułkownika Burkhard, który przyiął nazwisko Jbrahima Szeyka i z zarządzenia Angielskiego odprawić miał podroż dla nowych odkryciów wewnątrz Afryki, umarł w kwiecie młodości.

Hr. Diepoltz (Królewicz Angielski Xże Kambridgi) poiechał z dwiema Malarzami do Kassel. Około połowy Marca zaślubić się tam ma ten Xiąże z corką Landgrafa Heskiego, potem poiedzie z swoią małżonką do Anglii i dopiero na wiosnę do Hanoweru powróci. — Elektor Heski zniosł w państwie swoim gwardyią narodową i na iey mieysce utworzony bydź ma korpus strzelcow. Mieszkańcy z wdzięcznością przypominaią sobie, ile taż gwardyia przyłożyła się do utrzymania spokoyności i porządku w kraiu wczasie naysmutnieyszego położenia tego kraiu.

Smiałość podpalaczow w okolicy Wircburga coraz bardziey się powiększa; niedawno podczas wielkiego wiatru wrzucili rozpaloną racę do składu drzewa.

DODATEK
DO N^ro 12.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 11. LUTEGO 1818 Roku WE SZRODĘ.

— Z *Krakowa* —

Towarzystwo Naukowe z Uniwersytetem Jagiellońskim złączone, chcąc uświetnić ile iest w iego możności, rocznicę założenia swoiego; odbędzie na dniu 15 m. i r. b. w Amfiteatrze Szkół Nowodworskich o godzinie 11 rano publiczne posiedzenie, które JW. Walenty Litwiński Rektor Akademii i Prezes Towarzystwa zagai, zdaiąc sprawę z całorocznych czynności. Poczem W. Julian Czermiński czytać będzie rozprawę: *O wpływie początkowym Machometyzmu na charakter iego zwolenników.* Nareście W. Aloizy Estereicher zamknie toż posiedzenie rozprawą fizyczną: *O Formacyi Kuli ziemskiey i ciał do niey należących.* W Krakowie d. 8 Lutego 1818.

P. Czaykowski, Sekr. Tow. Nauk.

Prezyduiący Radzie Ogólney Towarzystwa Dobroczynności.

Rada Ogólna na posiedzeniu dnia 8 b. m. uchwaliła;

Iż Sessyie będą bywać regularnie co dwa tygodnie w Niedzielę o godzinie 11 z rana.

Następna Sessyia przypada dnia 23 b. m. daley 1 Marca i tak następnie.

Uprasza Szanownych Radców tak Administracyynych iak wydziałowych, niemniey Szanowne Panie, ażeby stosownie do Statutu Organicznego i z gorliwości, na Sessyiach bywać raczyli.

Mieroszewski, Prezy.

Z Paryża d. 23 Stycznia.

Od kiku dni czynione były w kościele Panny Maryi przygotowania na żałobne nabożeństwo w d. 21 Stycznia za duszę ś. p. Ludwika XVI. Cała katedra od dołu do gory była żałobą okryta. W d. 21 liczna orkiestra uskuteczniła Requiem, i na życzenie Króla obie prawodawcze izby znaydowały się na tem nabożeństwie Przy czytaniu testamentu Ludwika XVI. wielu łzy roniło. Rodzina Królewska słuchała dnia tego Mszy w kościele S. Dyonizego, a Król w kaplicy Tuilleries. W wieczor wszystkie teatry były zamknięte i nie było żadnych zabaw. W dniu tym nie wyszły nawet żadne gazety.

List Hr. Cara St. Cyr z Kaienny pod d. 18 Listopada do Ministra morskiego, donosi o obięciu w posiadłość Francuzką w d. 8 Listopada Guiany Francuzkiey. W dniu tym powiewała biała chorągiew w twierdzy Kaiennie.

Młodszy Hr. Dejean, Jenerałowie Lobau, Lamarque i Merlin otrzymali pozwolenie powrocenia do Francyi.

P. Bourgoing, który zostawał w Berlinie iako sekretarz poselstwa, udał się w tymże zaszczycie do Minchen na mieysce Kawalera St. Marc.

Obrachunki z sprzymierzonemi Mocarstwami miały wziąść obrot tak pomyślny, iż w krotce wiedzieć Francyia będzie iakie ma summy stosownie do traktatu tu d. 20 Listopada 1815 wypłacić.

Z Włoch d. 18 Stycznia.

Czyli Krolewicz Następca tronu Bawarskiego przedsięweźmie pedroż do Grecyi ieszcze nie wiadomo, ale z Sycylii powraca iuż do Neapolu.

Teraźnieyszy Dey Algierski przechodzi w zuchwałości swoich poprzednikow. Korsarz iego przyprowadził do portu Algierskiego okręt Genueński. Konsul Sardyński żądal natychmiast iego uwolnienia; lecz Dey kazał iego ładunek sprzedać, a konsula, ktoremu w przod kazał siostrzenice porwać i w swoim seraiu umieścił, na zabrany okręt zaprowadzić i odesłał. Król Sardyński rozkazał zaraz uzbroić kilka fregat i korwet.

Dejowie Tunetański i Algierski zawarli nietylko pomiędzy sobą pokoy, ale i z Dejem Trypolitańskim i Cesarzem Marokańskim.

W Listach z Alexandryi odebrano na początkn Października wiadomość, że Syn Baszy Egipskiego, który dowodził woyskiem przeciw Wechabitom w okolicach morza Czerwonego, pobitem przez nich został i do Kairu powrocił. Przyczyną tego pobicia bydź miało, że wysłaniec od Baszy, ktory wiozł 4 mill. piastrow na zapłacenie żołdu woysku, przeszedł do nieprzyiaciela i przez to zrobił się w woysku nieład.

Od brzegów niższey Elby d. 30 Stycznia.

Wszystaie 4 stany seymu Szwedzkiego uchwaliły iednomyślnie, iż w przypadku choroby, lub nieobecności Króla, lub Królewicza Następcy tronu, Xże Oskar (który d. 4 Lipca r. b. 19 rok życia kończy) syn Królewicza Następcy tronu, uskuteczniać ma wedle praw konstytucyi władzę Królewską. Pierwszą myśl podał do tego stan Duchowny. Wielki Gustaw Adolf, Karol XI i XII w młodszym ieszcze wieku obięli rządy, a prowadzili ie z chwałą dla kraiu. —— Królewicz Następca tronu przeznaczał w dniu Nowego roku w imieniu syna swoiego dla wstydzących się żebrać Stokolmskich ubogich prowizyią od 10,000 talarów bankowych. — Minister stanu Hr. Engeström donosząc o tem darze seymuiącym stanóm, dodał, iż wszystkie dary od Królewicza Następcy tronu dla ubostwa przechodziły przez iego ręce, i daleko są większe, niżeli który z Królów Szwedkich dawniey uczynił.

W tych dniach rozpoczyna się w Hamburgu obrachunek między Daniią i Hanowerem wzaiemnych pretenssyi.

Jenerał porucznik Hr. Ożarowski, Jenerał adiutant Cesarza Alexandra, przeiechał iuż przez Bruxellę na powrot z Londynu do Moskwy.

Rozmaite Wiadomości.

Z powodu wsławiaiącey się sztuki Malarskiey nadesłane do Redakcyi Gazety naszey wiersze Łacińskie i ich tłómaczenie umieszczamy.

O ! *Dea Pictorum!* patulas nunc exere Laurus,
Szmuglewicz, *Czechowicz*, quas meruere Tui.
Divisim aut simul exornando tempora sertis,
Tertius his *Stachowicz* adnumerandus erit.

Quercinus.

Bostwo Malarstwa! rozwiń twe piękne wawrzyny,
Czechowicz i Szmuglewicz, noszą ie Twe Syny.
Łącznie, czy poiedyńczo wieńczysz obu skronie,
Trzecim liczyć się będzie *Stachowicz* w tem gronie.

P.

Utworzył się, wyraża X. Pradt w swem piśmie *Preliminaires de la Session*, w Europie duch prawności, który na wszystko się obrusza, co tylko od niego się oddala i ostatnie 25 lat przypomina. Umysł ludzki rozpoczął bieg nowy. Przed 100 lat sprzyiał zupełnie władzy wykonawczey; im czyn był świetnieyszy, skorszy, podstępnieyszy i gwałtownieyszy, tem więcey wzbudzał podziwienia; na ówczas posiadała ieszcze ta władza czarodzieyską moc i ubostwienie. Dzisiay posiadaią one prawa i ustawy. Wszędzie żądaią ustaw, ale ustaw iakich konieczność wymaga, a użytek usprawiedliwia. Nie tylko pytaią się co się czyni, ale na iakich zasadach. — Napoleon na szczycie całey swoiey potęgi, rzekł pewnego razu do nas: „Bespieczeństwo i własność usiłuią od 200 lat ugruntować się w Europie. Przy całey moiey potędze nie mogę bez wystawienia się na wielkie niebespieczeństwo, kazać dwóch ludzi bez wyroku sądowego zabić.— Uwaga ta na ducha iego czasu bardzo była sprawiedliwą. — Potężne to dążenie do prawności przeciw bezprawności w Europie, iest skazowką, aby wystrzegać się tego wszystkiego, co sprzeciwia się powszechnemu duchowi czasu.

Dnia 9 i 10 *Lutego* 1818.
Cena zbóż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł. gr.	2. Zł. gr.	3. Zł. gr.	4. Zł. gr.
Pszenicy	30 —	28 —	26 —	23 —
— Żyto	20 —	19 15	19 —	18 —
— Jęczmienia	21 —	20 —	19 —	17 —
— Owsa	12 —	11 15	11 10	11 —
— Jagieł	44 —	42 —	38 —	36 —
— Grochu	22 —	20 —	19 15	19 —
— Rzepaku	34 —	33 —	32 —	30 —

Bieg Pieniędzy w Wiedniu d. 4 *Lutego.*
Czer. Zł. Hollenderski Szeinami Zł.r.
Czer. Zł. Cesarski.
Moneta konwencyyna za 100 . Złr. 299

W Krakowie d. 9 *Lutego.*

Czer. Zł. Holl: monetą Courant	Złp.	19 gr. 3.
— detto Cesarski	. . — —	18 — 21.
Fryd. Pruskie	. . . — .	33 — —
Luidor	. . . . — .	35 — —
złoto frankowy	. . . . — .	31 — —
Szeiny Wiedeńskie za 100	— .	285 — —
Złoty ryński Szeinami	. — .	1 — 12

DONIESIENIA.

Seminaryum Dyecezalne Krakowskie na Stradomiu, uwiadomia wszystkich Kupców i Rzemieslników i iakiemikolwiek effektami handluiących, lub też z iakiego bądź źrodła pretensye maiących; aby się zgłosili, naydaley do dnia 22. bieżącego miesiąca i Roku; inaczey pretensye ich przyięte nie będą. Dnia 8. Lutego 1818. roku.

X. G. Bieńkowski Rektór Seminarii.

Chustka Dyftykowa w paski żołte i karmazynowe z szlakiem małym, zgineła w dniu 9. Lutego r. b. w sali P. Knotza lub na wschodach idąc na drugie piętro. — Ktoby znalazł niech ią odda do P. Knotza, a odbierze od niego nadgrody czer. zł. 3.

W moc polecenia Trybunału pierwszey Instancyi W. M. Krakowa z dnia 7 Lutego roku bieżącego do liczby 196 zapadłego, odbywać się będzie licytacyia sprzedarzy ruchomości po niegdy Maryiannie z Musiałowiczow Białeckiey pozostałych, iako to Tytoniu, Tabaki, zabaw dziecinnych, tabakierek, fayek, pościeli, bielizny i t. d. a to w sklepie tak zwanym bogatym przy Sukiennicach pod L. 6 sytuowanym, począwszy od dnia 16 Lutego r. b. o godzinie 9. rano. W Krakowie d. 9 Lutego 1818 roku.

Matakiewicz, Not. Publ.

Prezes Sądu Appellacyynego wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie do publiczney wiadomości: iż Trybunał I. Instancyi kraiu tegoż, na prośbę Dominika i Petronelli z Dobruckich Rogozińskich, niemniey Agnieszki z Dobruckich Kieresińskiey, tudzież Francisaka Dobruckiego i Maryanny z Dobruckich Młyńskiey, tu w Krakowie zamieszkałych, żądaiących ogłoszenia nieprzytomności Braci: Ignacego, Józefa i Antoniego, niemniey Siostr Katarzyny i Ludwiki Dobruckich w Gminie VI. Miasta Krakowa urodzonych, o których pobycie żadney wiadomości niemasz wydał w dniu 25 Listopada r. b. 1817 Wyrok polecaiący dalsze dochodzenie nieprzytomności wyżey wspomnionych Braci i Siostr Dobruckich Sędziemu Pokoiu Oddziału II. Wolnego Miasta Krakowa. W Krakowie d. 27 Grudnia 1817.

Nikorowicz.

Raubach, Sekretarz S. A.

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Stosownie do artykułu 118. Kodexu Cywilnego podaie do publiczney wiadomości, iż Trybunał I Jnstancyi tegoż Kraiu na prośbę Jana Mierzwińskiego Obywatela Miasta Krakowa przy Ulicy Gołębiey pod Liczbą 258. zamieszkanie maiącego żądaiącego ogłoszenia nieprzytomności Brata Antoniego Mierzwińskiego, od lat czterech zmieysca pobytu niewiadomego wydał w dniu 25. Listopada r. b. 1817. Wyrok, polecaiący dalsze dochodzenie nieprzytomności rzeczonego Antoniego Mierzwińskiego, Sędziemu Pokoiu Wolnego Miasta Krakowa Okręgu II.

W Krakowie dnia 27. Grudnia 1817. roku.

Nikorowicz.

Raubach Sekr. Sądu Apell:

Prezes Sądu Appellacyinego Wolnego niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Stosownie do artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie do publiczney wiadomości iż Trybunał I. Instancyi tegóż kraiu na powodztwo Maryanny Koziny włościanki w wsi Bielanach Gminy Liszki zamieszkałey, żądaiącey uznania nieprzytomności małżonka Tomasza Koziny od przeszło lat czterech z mieysca pobytu niewiadomego, wydał w dniu 25 Listopada r. b. 1816 wyrok polecaiący dalsze dochodzenie nieprzytomności, wspomnionego Tomasza Koziny Sędziemu Pokoiu Wolnego Miasta Krakowa Oddziału II. — W Krakowie dnia 27 Grudnia 1817 roku.

Nikorowicz.

Raubach.

Podaie się do publiczney wiadomości, iż dnia 27go. Lutego 1818. Roku, w Krakowie na Ulicy Brackiey pod Liczbą 244. sprzedane będą za gotową Srebrną zapłatę, Srebra J.W. Ewy z Bukowskich Hr. Kumorowskiey następuiące: Pudełka mnieysze i większe, Rama do Zwierciadła, Lichtarze, Łyżki mnieyszey i większey Formy, Grabki, Siteczka. Chęć kupienia maiąc zechcą sie w oznaczonym mieyscu i czasie znaydować.

W Krakowie dnia 29. Stycznia 1818 Roku.

Karol Gryziński Sądowy Komornik.